

คำวินิจฉัยของ นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕/๒๕๕๔

วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

เรื่อง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (นายสุเมธ อุพลเกียรติ) จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สิน และเอกสารประกอบ

ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า ตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓๒ ได้บัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สิน และเอกสารประกอบของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง นั้น

สำนักตรวจสอบทรัพย์สิน ๔ ได้ตรวจสอบการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ ผลการตรวจสอบปรากฏว่า นายสุเมธ อุพลเกียรติ สมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๓๒ ของพระราช บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว โดยมีข้อเท็จจริง ดังนี้

๑. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ มีผลทำให้ผู้บริหารและสมาชิกสภา เทศบาลนคร มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่ง พ้นจาก ตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งครบ ๑ ปี แล้วแต่กรณี ซึ่งการดำเนินการสำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีหนังสือ ที่ ปช ๐๐๐๒.๐๔/๓๕๗๕ ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ถึงนายกเทศมนตรีนครขอนแก่น เพื่อแจ้งให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น ยื่นบัญชี ฯ ภายในกำหนดเวลาและปรากฏว่า จนถึงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นวันครบกำหนดการยื่นบัญชี ฯ นายสุเมธ อุพลเกียรติ มิได้ ยื่นบัญชี ฯ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวบัญญัติ

๒. สำนักงาน ป.ป.ช. จึงได้มีหนังสือถึงนายสุเมธ อุพลเถียร เพื่อให้ชี้แจงเหตุผลกรณีไม่ยื่นบัญชี ฯ รวม ๒ ฉบับ คือ

๒.๑ หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๒.๐๔/๖๑๗ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

๒.๒ หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๑/๒ ลงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๓ หนังสือทั้ง ๒ ฉบับดังกล่าว ได้ส่งเป็นจดหมายลงทะเบียนถึงนายสุเมธ อุพลเถียร ณ บ้านเลขที่ ๔๓๕ ถนนกลางเมือง ตำบลในเมือง อำเภอเมือง ฯ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นภูมิลำเนาที่ปรากฏตามหลักฐานของสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ปรากฏหลักฐานตามใบตอบรับของไปรษณีย์ว่า นายหนูพิศ อุพลเถียร ซึ่งเป็นน้องของนายสุเมธ อุพลเถียร เป็นผู้รับหนังสือไว้ทั้ง ๒ ฉบับ เมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ และวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๓

นอกจากสำนักงาน ป.ป.ช. จะได้มีหนังสือถึงนายสุเมธ อุพลเถียร แล้ว สำนักงาน ป.ป.ช. ยังได้มีหนังสือ ลับ ที่ ปช ๐๐๐๒.๐๔/๖๑๕ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ถึงอธิบดีกรมการปกครอง เพื่อแจ้งสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่นให้แจ้งนายสุเมธ อุพลเถียร ให้ชี้แจงเหตุผลของการไม่ยื่นบัญชี ฯ อีกทางหนึ่งด้วย ซึ่งสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่นได้มีหนังสือ ที่ ขก ๕๒๐๑/๑๓๑๓ ถึงนายสุเมธ อุพลเถียร เมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๓ เพื่อให้ชี้แจงการยื่นบัญชี ฯ หนังสือฉบับดังกล่าว ปรากฏว่า นายสวัสดิ์ (ราชน) สินธุ์พันธ์ เสมียนในสำนักงานทนายความของนายสุเมธ อุพลเถียร เป็นผู้รับไว้ในวันเดียวกัน เวลา ๑๕.๓๖ น.

๓. สำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีหนังสือ ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๔/๑๐๑ ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๓ ถึงสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่น เพื่อขอทราบข้อเท็จจริงและเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมเกี่ยวกับประวัติ ภูมิลำเนา และการดำรงตำแหน่งของนายสุเมธ อุพลเถียร ต่อมาสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ได้มีหนังสือ ลับ ที่ ขก ๕๒๐๑/๔ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๓ แจ้งผลการตรวจสอบและส่งเอกสารหลักฐานให้สำนักงาน ป.ป.ช. ทราบ สรุปได้ว่า นายสุเมธ อุพลเถียร ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น ตั้งแต่วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๘ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๒ โดยนายสุเมธ อุพลเถียร มีภูมิลำเนาอยู่บ้านเลขที่ ๔๓๕ ถนนกลางเมือง ตำบลในเมือง อำเภอเมือง ฯ จังหวัดขอนแก่น

๔. เจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ได้รวบรวมพยานหลักฐานในเรื่องนี้เพิ่มเติม โดยสอบปากคำพยานบุคคล และนายสุเมธ อุพลเถียร ดังนี้

๔.๑ นายหนูพิศ อุพลเถียร ผู้รับหนังสือ ของสำนักงาน ป.ป.ช. ทั้ง ๒ ฉบับ และเป็น
น้ำเขียนของนายสุเมธ อุพลเถียร ได้ให้ถ้อยคำว่ามีภูมิลำเนาอยู่บ้านเลขที่ ๔๓๕/๑ ซอย ๑๖
ถนนกลางเมือง ตำบลในเมือง อำเภอเมือง ฯ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งอยู่ตรงข้ามกับบ้านของนายสุเมธ
อุพลเถียร สำหรับบ้านเลขที่ ๔๓๕ ที่นายสุเมธ อุพลเถียร พักอาศัยเป็นบ้านของบิดามารดานายสุเมธ
อุพลเถียร อยู่ห่างจากบ้านพยาน ๔ เมตร ปัจจุบันนายสุเมธ อุพลเถียร ก็ยังไป ๆ มา ๆ ที่บ้านเลขที่
๔๓๕ ดังกล่าวอยู่ สำหรับบ้านเลขที่ ๔๓๕ ของนายสุเมธ อุพลเถียร ดังกล่าว พยานได้รับมอบหมาย
ให้เป็นผู้ดูแลเรื่องการจ่ายค่าน้ำประปา ไฟฟ้า รับผิดชอบและพัสดุภัณฑ์ สำหรับจดหมายที่ส่งมาถึง
นายสุเมธ อุพลเถียร พยานจะรับนำส่งให้โดยขี่จักรยานนำไปส่งให้นายสุเมธ อุพลเถียร ที่สำนักงาน
ทนายความ ซึ่งห่างจากบ้านพัก ประมาณ ๑ กิโลเมตร

กรณีใบตอบรับในประเทศ ไปรษณีย์ลงทะเบียนเลขที่ ๕๑๑ และเลขที่ ๕๘๐ พยานได้รับ
จดหมายถึงนายสุเมธ อุพลเถียร จึงได้ลงชื่อรับไว้และส่งให้นายสุเมธ อุพลเถียร ที่สำนักงานทนายความ
เพราะเห็นว่าเป็นหนังสือสำคัญ นายสุเมธ อุพลเถียร เป็นผู้รับหนังสือจากมือพยาน

๔.๒ นายประพัฒน์ อุพลเถียร น้องชายนายสุเมธ อุพลเถียร ให้การว่าอยู่ที่บ้านเลขที่
๕๘๒/๒๑ ถนนกลางเมือง อำเภอเมือง ฯ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นสถานที่เดียวกันกับที่นายสุเมธ
อุพลเถียร เปิดเป็นสำนักงานทนายความ สำหรับบ้านเลขที่ ๔๓๕ ถนนกลางเมือง อำเภอเมือง ฯ
จังหวัดขอนแก่น นายสุเมธ อุพลเถียร ได้มอบให้นายหนูพิศ อุพลเถียร น้ำเขียนของนายสุเมธ ฯ เป็นผู้
ดูแลและสำรองจ่ายค่าน้ำประปา ไฟฟ้า ส่วนจดหมายหรือหนังสือ นายสุเมธ อุพลเถียร สั่งกำชับให้
นายหนูพิศ อุพลเถียร รับไว้แทน และนำไปมอบให้นายสุเมธ อุพลเถียร ทุกครั้ง พยานเคยเห็นจดหมาย
ของทางราชการ บรรจุในซองสีน้ำตาล มีตราครุฑ มีตราประทับหน้าซองว่า สำนักงาน ป.ป.ช. จำนวน
๒ ซอง ต่างวาระกัน ส่งให้นายสุเมธ อุพลเถียร โดยนายหนูพิศ อุพลเถียร เป็นผู้รับไว้ และส่งให้แก่
นายสุเมธ อุพลเถียร ซึ่งนายสุเมธ อุพลเถียร ได้แกะออกอ่านและวางบนโต๊ะในสำนักงานทนายความ
พยานได้หยิบมาอ่านดู ๒ ครั้ง จึงทราบว่าหนังสือของสำนักงาน ป.ป.ช. แจงให้นายสุเมธ
อุพลเถียร กรอกรายการทรัพย์สินเนื่องจากเป็นสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น จนกระทั่งหนังสือ
ของสำนักงาน ป.ป.ช. แจงเตือนมายังนายสุเมธ อุพลเถียร อีก พยานได้อ่านต่อจากนายสุเมธ อุพลเถียร
และได้บอกกับนายสุเมธ อุพลเถียร ให้รีบดำเนินการ

๔.๓ นายธนสรณ์ สินทร์ พนักงานไปรษณีย์ สำนักงานไปรษณีย์ขอนแก่น ให้ถ้อยคำว่ามี
หน้าที่นำจ่ายไปรษณีย์ให้กับเขตจ่ายด้าน B๑/๘ จังหวัดขอนแก่น ตามใบตอบรับภายในที่เจ้าหน้าที่
ป.ป.ช. นำมาให้ตรวจดู ลงวันที่ ๖ เดือน ๕ พ.ศ. ๒๕๔๓ เวลา ๑๐. ๒๐ น. และวันที่ ๑๑ เดือน ๒

พ.ศ. ๒๕๕๓ เวลา ๑๐.๑๐ น. พยานขอรับรองว่าได้เป็นผู้นำจ่ายจดหมายทางราชการให้แก่ผู้รับตามบ้านเลขที่ ๔๓๕ โดยมีนายหนูพิศ อุพลเถียร รับไว้ทั้ง ๒ ครั้ง และพยานได้ลงชื่อในฐานะผู้นำจ่ายตามใบตอบรับเลขที่ ๕๘๐ และ ๕๑๑ ตามลำดับ

๔.๔ นางสาวอมรา โกศลสุรภูมิ เจ้าหน้าที่ธุรการ ๔ สำนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ให้ถ้อยคำว่า รับราชการในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ธุรการ ๔ ประจํางานการเจ้าหน้าที่ ฝ่ายบริหารงานทั่วไป พยานชี้แจงว่า สำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีหนังสือ ที่ ปช ๐๐๐๒.๐๔/๓๕๗๕ ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ส่งมายังนายกเทศมนตรีนครขอนแก่น เพื่อแจ้งให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน เทศบาลนครขอนแก่นได้รับหนังสือเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นช่วงที่เทศบาลกำลังเตรียมการเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกชุดใหม่ นายประจักษ์ แก้วกัณฑ์ นายเทศมนตรี ได้สั่งการเมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๓ ให้แจ้งผู้เกี่ยวข้องดำเนินการต่อมาได้มีการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาชุดใหม่ เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๓ เจ้าหน้าที่ต้องไปเตรียมการเลือกตั้งทั้งหมด จึงทำให้การยื่นบัญชีฯ ล่าช้าออกไป และผลการเลือกตั้งปรากฏว่าสมาชิกสภาส่วนใหญ่เป็นชุดเดิมมีเพียงนางสาวสาลินี ไชยเวช และนายสุเมธ อุพลเถียร ที่ไม่ได้สมัครรับเลือกตั้ง ต่อมาจังหวัดขอนแก่นได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ขก ๐๐๑๘.๓/๕๕๕๗ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๓ ส่งมายังเทศบาลนครขอนแก่น แจ้งว่าสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น จำนวน ๒ ราย คือ นางสาวสาลินี ไชยเวช และนายสุเมธ อุพลเถียร ยังไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน พยานในฐานะเจ้าหน้าที่ประจํางานการเจ้าหน้าที่ซึ่งรับผิดชอบเกี่ยวกับการยื่นบัญชีฯ จึงได้ทำความเข้าใจกับบุคคลทั้งสองทราบ และรายงานจังหวัดทราบ พยานได้จัดทำหนังสือแจ้งนางสาวสาลินี ไชยเวช และนายสุเมธ อุพลเถียร ทราบ พร้อมทั้งแนบคำอธิบายและบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินไปพร้อมกับหนังสือดังกล่าวแล้วนำไปเสนอ นายประจักษ์ แก้วกัณฑ์ นายเทศมนตรี นครขอนแก่นลงนาม โดยหนังสือทั้งสองฉบับมีข้อความเหมือนกัน และได้ออกเลขหนังสือด่วนที่สุด ที่ ขก ๕๒๐๑/๑๓๑๓ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๓ และมอบหนังสือให้นายสุเทพ คนสูง พนักงานขับรถของสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่น เป็นผู้ไปส่ง ต่อมา นายสุเทพ คนสูง ได้นำใบรับทั้งสองมาคืนให้พยาน โดยมีลายมือชื่อผู้รับหนังสือทั้งสองฉบับ และพยานได้มีหนังสือแจ้งไปยังจังหวัดขอนแก่นว่า ได้แจ้งให้บุคคลทั้งสองทราบโดยตรงแล้ว

๔.๕ นายสุเทพ คนสูง ลูกจ้างประจำสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ให้ถ้อยคำว่าเป็นพนักงานขับรถและรับส่งเอกสารของเทศบาลนครขอนแก่น พยานเป็นผู้ส่งหนังสือการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ตามใบรับหนังสือเลขที่ ขก ๕๒๐๑/๑๓๑๓ ให้แก่นายสุเมธ

อุพลเถียร และนางสาธิตี ไชยเวช กรณีของนายสุเมธ อุพลเถียร พยานไปส่งที่สำนักงานทนายความของนายสุเมธ อุพลเถียร เมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๓ ผู้รับหนังสือไว้ชื่อนายราเชน จำนวนสกุลไม่ได้ นายราเชนเป็นลูกน้องของนายสุเมธ อุพลเถียร

๔.๖ นายสวัสดิ์ (ราเชน) สิ้นธุ์พันธ์ พนักงานในสำนักงานทนายความของนายสุเมธ อุพลเถียร ให้การว่า มีชื่อเล่นว่าราเชน เข้ามาทำงานในสำนักงานทนายความของนายสุเมธ อุพลเถียร เมื่อปี ๒๕๔๑ โดยเป็นเสมียนพนักงาน และรับส่งหนังสือ พยานขอยืนยันว่า ใบรับหนังสือที่ ขก ๕๒๐๑/๑๓๑๓ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๓ พยานลงลายมือในฐานะผู้รับเอกสารและเป็นลายมือของพยานจริง ผู้ส่งเอกสารดังกล่าวชื่อนายสุเทพ จำนวนสกุลไม่ได้ เมื่อรับหนังสือไว้แล้วได้วางไว้บนโต๊ะของนายสุเมธ อุพลเถียร ทุกครั้ง

๔.๗ นายสุเมธ อุพลเถียร อดีตสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่นให้ถ้อยคำว่ามีอาชีพทนายความ มีภูมิลำเนาอยู่บ้านเลขที่ ๔๓๕ ซอย ๑๖ ถนนกลางเมือง อำเภอเมือง ฯ จังหวัดขอนแก่น ปัจจุบันอาศัยอยู่กับภรรยาที่บ้านเลขที่ ๒๘๘/๑ หมู่ที่ ๑๕ อำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลนคร ตั้งแต่วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๘ ถึงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๒ และได้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาอีก ภายหลังจากที่พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น คือ เมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๒ ได้รับแจ้งให้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน รวม ๓ ครั้ง คือ

ครั้งที่ ๑ วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ นายหนูพิศ อุพลเถียร (น้ำเขย) ได้นำหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๒.๐๔/๖๑๗ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ เรื่องการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินมามอบให้

ครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๓ ได้รับหนังสือจากสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ที่ ขก ๕๒๐๑/๑๓๑๓ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๓ เรื่องการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๔๓ นายหนูพิศ อุพลเถียร ได้นำหนังสือของสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๑/๒ ลงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๔๓ เรื่องการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินมามอบให้ ซึ่งทั้ง ๓ ครั้ง ได้เปิดออกอ่านและใส่แฟ้มไว้ และร่างเตรียมชี้แจงคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยพิมพ์เก็บไว้ในคอมพิวเตอร์ แต่ข้อมูลสูญหาย และมีคดีความมากมาย จึงไม่มีเวลาที่จะทำและรวบรวมบัญชี ฯ จึงทำให้หลงลืม ไม่มีเจตนาที่จะไม่ยื่นบัญชี ฯ และ

ทราบดีว่าการไม่ยื่นบัญชี ฯ มีโทษ ๒ สถาน คือ ถูกตัดสิทธิในทางการเมืองและเป็นความผิดคดีอาญาด้วย นายสุเมธ ฯ ยังประสงค์จะยื่นบัญชี ฯ และจะรีบดำเนินการส่งไปให้สำนักงาน ป.ป.ช. โดยด่วน ไม่มีเจตนาหรือจงใจที่จะไม่ยื่นบัญชี ฯ

ปรากฏว่า นายสุเมธ อุพลเถียร ได้ปล่อยให้เวลาล่วงเลยมาถึง ๒๗๓ วัน จึงได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๓ ซึ่งการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของนายสุเมธ อุพลเถียร ดังกล่าว ก็เนื่องมาจากเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ได้สอบปากคำ นายสุเมธ อุพลเถียร เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๔๓

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้พิจารณาเรื่องนี้ในการประชุมครั้งที่ ๘๑/๒๕๔๓ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๔๓ แล้วเห็นว่า คำชี้แจงต่างๆ ของนายสุเมธ อุพลเถียร ที่แสดงถึงเหตุผลที่มีได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ไม่เพียงพอที่จะฟังได้ว่า นายสุเมธ อุพลเถียร มิได้จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ ด้วยคะแนนเสียง ๘ เสียง เกินกว่าสองในสามของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ว่า นายสุเมธ อุพลเถียร จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในระยะเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนด ผู้ร้องจึงเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

นายสุเมธ อุพลเถียร ผู้ถูกร้อง ยื่นคำชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญว่าไม่ประสงค์จะต่อสู้คดี เพราะในปัจจุบัน ผู้ถูกร้องมิได้ดำรงตำแหน่งในทางการเมืองใดๆ ยินยอมให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาตัดสิทธิในทางการเมืองของผู้ถูกร้องได้ และเพื่อมิให้เป็นการยุ่งยากในการพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ถูกร้องจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการพิจารณาคดีไปฝ่ายเดียวได้

พิเคราะห์แล้วประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยมีว่า นายสุเมธ อุพลเถียร ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ หรือไม่

ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น ตั้งแต่วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๘ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๒ ซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อผู้ร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ รวม ๒ ครั้ง คือ

๑. ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง คือ ภายในวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ เพราะรัฐธรรมนูญประกาศใช้ วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ จึงต้องถือว่าวันที่รัฐธรรมนูญประกาศใช้ คือ วันที่แรกที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ

๒. ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง คือ ภายในวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๓ ผู้ถูกร้องรับว่าไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบทั้ง ๒ ครั้งจริง และไม่ขอต่อสู้คดี

คดีฟังได้ว่าผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ จริง เมื่อผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง ผู้ถูกร้องไม่ยื่นภายในกำหนด เพื่อพิสูจน์เจตนาในการที่ไม่ยื่นบัญชี ๑ ของผู้ถูกร้อง ผู้ร้องได้มีหนังสือเตือนให้ผู้ถูกร้องยื่นบัญชี ๑ หรือชี้แจงข้อเท็จจริงถึง ๒ ครั้ง ผู้ถูกร้องก็ไม่ยื่นบัญชี ๑ และไม่ชี้แจงพฤติการณ์ดังกล่าว แสดงว่าผู้ถูกร้องมีเจตนาที่จะไม่ยื่นบัญชี ๑ จึงเป็นการจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า นายสุเมธ อุพลเกียรติ ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

นายสุวิทย์ ชีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ